

ASOCIAȚIA ARCHÉ

Raport de activitate

Asociația ARCHÉ este o organizație non-guvernamentală, non-profit, care desfășoară activități de cercetare, conservare, punere în valoare și promovare a patrimoniului cultural. Misiunea sa este de a susține și promova interesul pentru patrimoniu, prin înțelegerea rolului social al acestuia și a valorilor specifice. De la fondarea sa, Asociația ARCHÉ și-a dorit ca, prin proiectele sale, să faciliteze dialogul între specialiști din diferite domenii implicate în procesele de protejare a monumentelor istorice, precum și între specialiști și publicul larg.

Echipa ARCHÉ este alcătuită din tineri profesioniști, din domenii precum arhitectură, istorie, istoria artei, economie, științe juridice și comunicare, care și-au propus să atragă atenția asupra faptului că patrimoniul este o resursă complexă și sensibilă, în continuă nevoie de cunoaștere și gestionare responsabilă.

De la înființarea Asociației, în 2012, membrii și voluntarii ARCHÉ au:

- ✓ Inventariat și documentat peste 1000 de castele și conace din România;
- ✓ Creat arhiva online www.monumenteuitate.org, ce oferă gratuit imagini, informații și reprezentări grafice ale fostelor reședințe nobiliare, din Transilvania, Maramureș, Crișana, Banat, Oltenia, Muntenia, Dobrogea și Moldova;
- ✓ Organizat patru ediții ale „Școlii de Vară la Castel”, un proiect educațional interdisciplinar, adresat studenților din domenii precum arhitectura, istoria, istoria artei, peisagism, restaurare;
- ✓ Documentat și prezentat proiecte de revitalizare, reabilitare sau restaurare a patrimoniului și peisajului cultural de pe întreg teritoriul României;
- ✓ Organizat peste 50 de tururi culturale în cadrul proiectului „Castle Break”
- ✓ Realizat demersurile în vederea asigurării, pentru Cazinoul din Constanța, monumentul emblemă al orașului, a unei conservări participative, care să se constituie ca reper de calitate pentru domeniul protejării patrimoniului construit.

Din 2017, Asociația ARCHÉ este membră a Europa Nostra, organizație europeană ce reunește persoane fizice și juridice cu activitate relevantă pentru domeniul patrimoniului cultural.

Pe viitor, Asociația ARCHÉ dorește să își extindă proiectele și să dezvolte noi inițiative care să confirme și să promoveze ideea conform căreia patrimoniul cultural este un catalizator al dezvoltării economice. Suntem convinși că patrimoniul cultural reprezintă istoria noastră comună, ne definește prezentul și determină rezultatele viitorului. Reunind atât valori materiale, cât și imateriale, patrimoniul constituie o resursă neregenerabilă, fundamentală pentru dezvoltarea durabilă a unei societăți prospere, bazată pe incluziune socială și participare.

Proiecte culturale și editoriale

Monumente Uitate este un program cultural și de cercetare al cărui scop îl constituie *inventarierea castelurilor și conacelor de pe actualul teritoriu al României*, creșterea notorietății acestora în rândul publicului larg și crearea unui spațiu de dialog între specialiști, beneficiari și pasionați ai acestui segment de patrimoniu.

Obiectul de studiu este constituit din *fostele reședințe extraurbane ale elitelor locale*, ce datează din secolul al XVI-lea până în prima jumătate a secolului al XX-lea. În consecință, acestea prezintă o mare varietate stilistică, ce îmbină expresiile consacrate vest-europene cu elemente locale, rezultând astfel o arhitectură originală. Stilurile arhitecturale întâlnite diferă în funcție de epoca și zona în care clădirile au fost construite și se încadrează în Renaștere, Baroc, Neoclasicism, Romantism, Eclectism, stilul Neo Românesc și chiar Art Nouveau, Art Deco sau Modernism. În România se păstrează astăzi în jur de **1000 de astfel de ansambluri**. Acestora li se adaugă alte numeroase reședințe dispărute de-a lungul timpului, dar ale căror imagini și istorie se păstrează încă. Acestea constituie o componentă aparte a patrimoniului construit național, insuficient cunoscută sau valorificată astăzi.

Procesul de inventariere a început în anul 2008, în cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București. De atunci, patru generații de voluntari, studenți ai Facultății de Arhitectură, au contribuit la arhiva proiectului cu informații privind reședințele nobiliare extraurbane din Transilvania, Crișana și Maramureș. În 2012, coordonatorii proiectului, alături de alți tineri specialiști în domenii conexe, au decis să înființeze Asociația ARCHÉ, proiectul fiind dezvoltat și extins, pe parcursul următorilor trei ani, la nivelul întregului teritoriu al României.

Principalul rezultat este *arhiva online www.monumenteuitate.org* ce oferă gratuit imagini, informații generale, istorice și de arhitectură, precum și reprezentări grafice ale reședințelor, clasate sau nu ca monumente istorice, din Transilvania, Maramureș, Crișana, Banat, Oltenia, Muntenia, Dobrogea și Moldova. Arhiva a fost concepută pentru a răspunde cerințelor tuturor celor interesați de patrimoniul cultural, dar mai ales cu scopul de a populariza subiectul protecției monumentelor istorice în cadrul societății în general.

Castele și Conace Revitalizate a apărut ca o continuare firească a proiectului **Monumente Uitate**, având ca scop *descoperirea, documentarea și promovarea acelor proiecte ce au avut ca rezultat revitalizarea, reabilitarea sau restaurarea* unui fost domeniu nobiliar sau boieresc din România.

Pentru a arăta câteva dintre *cele mai frecvente probleme cu care proprietarii de clădiri istorice se confruntă* și pentru a releva publicului inițiativele din spatele porților istorice, echipa ARCHÉ și-a propus să prezinte câteva astfel de povești văzute prin prisma celor ce și-au luat angajamentul de a readuce aceste clădiri istorice la viață. Astfel, în perioada mai-iunie 2015 au fost realizate interviuri cu membrii vechilor familii nobiliare, cu echipele muzeelor și cu antreprenorii implicați în astfel de proiecte.

Pornind de la aceste interviuri, echipa proiectului a conceput și a realizat *expoziția „Monumente Uitate: castele și conace revitalizate”*. Aceasta aduce în discuție o paletă variată de abordări, idei interesante de revitalizare, proiecte de reabilitare în curs sau recent realizate și restaurări de succes efectuate înainte de 1989. Informațiile prezentate se referă la procesul de retrocedare a proprietăților, relația cu autoritățile statului, proiectele de revitalizare sau

reabilitare sau, după caz, procesul de mentenanță a clădirilor, finanțarea necesară implementării unor astfel de proiecte și perspectivele de dezvoltare.

Expoziția a fost itinerată pe parcursul anului 2016 la Muzeul Național Cotroceni, Palatul Academiei de Studii Economice din București, Castelul Bánffy din Bonțida, Castelul Sturdza din Miclăușeni, Castelul Daniel din Tălișoara, Castelul Teleki din Gornești sau Conacul din Căndești.

Cercetarea în rândul proprietarilor și administratorilor de castele și conace a continuat în 2016, rezultând o serie de filme-interviu ce vor fi puse la dispoziția specialiștilor și publicului larg în mediul online. Principala realizare a celor două ediții ale proiectului este informația obținută care, alături de cea deja prezentă în arhiva proiectului **Monumente Uitate**, creează baza necesară dezvoltării unei analize critice a intervențiilor de restaurare și reabilitare desfășurate în România în ultimii ani.

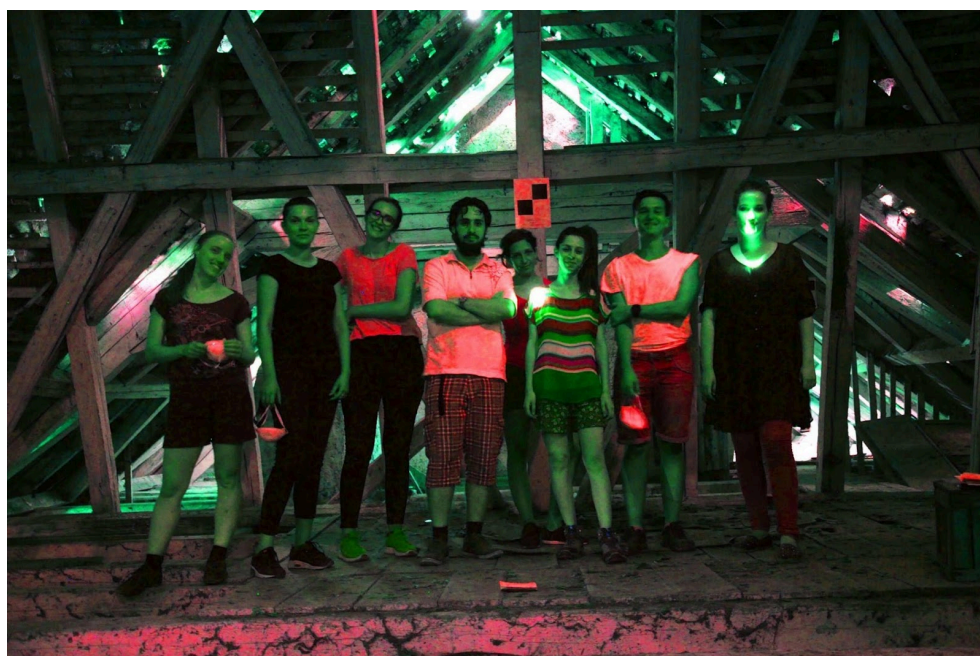

ȘCOALA de VARĂ la CASTEL

Gândit inițial ca o etapă a inițiativei „Monumente Uitate: Castele și conace revitalizate”, **Școala de Vară la Castel** a devenit un program multianual al Asociației ARCHÉ, ce a ajuns în anul 2019 la cea de a 4-a ediție. Programul **Școala de Vară la Castel** reprezintă o continuare firească, organică, a programelor și proiectelor implementate de Asociația ARCHÉ în anii anteriori – „Monumente Uitate”, respectiv „Castele și Conace Revitalizate” – toate cele trei concentrându-se pe o categorie aparte a patrimoniului construit: ansamblurile rezidențiale extraurbane, nobiliare sau boierești din provinciile istorice românești.

Obiectivul principal a programului este de a documenta și analiza domeniul Castelului Teleki din Gornești, cu scopul de a crea o bază solidă pe care să se poată construi, în viitor, un proiect de restaurare și un plan integrat de management al sitului, sustenabile economic și în profund respect față de valorile monumentului și comunitatea locală. Astfel, cu implicarea tinerilor profesioniști și a studenților în ani terminali, specializați în istoria artei, arheologie, restaurare componente artistice, arhitectură, peisaj și inginerie structurală, precum și sociologie și economie, îndrumați de specialiști și experți, proiectul își propune să finalizeze documentația proprie fiecărei specializări obținându-se astfel o perspectivă de ansamblu asupra valorilor intrinseci ale fostului domeniu nobiliar.

Școala de Vară la Castel urmărește prin conceptul de interdisciplinaritate organizarea unui exercițiu realist, ancorat în contextul național și internațional al protejării, conservării și reabilitării patrimoniului cultural construit prin care tinerii să înțeleagă procesul complex și multidisciplinar al reabilitării clădirilor monument istoric.

În octombrie 2016, Asociația ARCHE a lansat seria de discuții **ARCHÉ Heritage Talks**, menită să aducă împreună proprietari de monumente istorice și alți actori implicați în protejarea patrimoniului cultural. Prima ediție a avut loc la Hanul lui Manuc și a abordat subiectul castelelor și conacelor din România, o temă ce a dobândit o notorietate considerabilă în ultimii ani.

Scopul evenimentului a fost de a stabili un dialog atât între proprietari, cât și între proprietari și specialiști, aducând în discuție provocările recurente pe care aceste ansambluri le ridică. La eveniment au fost prezenți proprietari și administratori de pe întreg teritoriul țării, care dețin imobile în diferite stadii de conservare, factorul comun fiind dorința acestora de a le transforma în destinații turistice și în povești de succes.

Demersul Asociației ARCHE a subliniat necesitatea stabilirii unor punți eficiente de comunicare între toți actorii implicați în salvarea castelelor și conacelor. Astfel, exemplele de bune practici vor continua a fi promovate și dezbătute la nivel național, pentru a îmbunătăți nivelul de înțelegere și conștientizare al acestor resurse și ale oportunităților de dezvoltare pe care ele le generează.

„Această serie de evenimente a pornit de la o nevoie reală, și anume tonul discursului public despre starea actuală a castelelor și conacelor din România. Practic, mass-media prezintă fie situații critice, fie povești de succes, însă aceste extreme nu sunt reprezentative pentru situația de ansamblu. Considerăm că împărtășirea directă a experiențelor între proprietarii privați, cea mai mare categorie de proprietari, va duce la o schimbare de paradigmă, demonstrând că revitalizarea castelelor și conacelor este într-adevăr posibilă”, a afirmat arh. Camelia Raluca Bărbulescu, președintele Asociației ARCHÉ, în cadrul evenimentului.

Oamenii patrimoniului

Patrimoniul este o resursă neregenerabilă cu impact major asupra simțului identitar al unei comunități. Pierderea sau distrugerea unui monument istoric (de ex. prăbușirea turnului bisericii fortificate din Rotbav) își lasă amprenta asupra comunității, știrbindu-i din simțul de apartenență și din legătura cu istoria și generațiile trecute. În România există numeroase inițiative de salvare a patrimoniului construit care au nevoie de sprijinul persoanelor interesate pentru a rezolva problemele identificate. Publicul larg răspunde deseori pozitiv apelurilor inițiate de aceste organizații și se alătură benevol demersurilor de salvare a patrimoniului. De asemenea, comunitățile locale se raliază acestor demersuri, însă eforturile lor sunt rar auzite, diminuând posibilitatea de replicare în alte comunități.

În acest context, Asociația ARCHÉ și-a propus, la finalul anului 2016, să dezvolte un instrument transparent și cu notorietate, care să centralizeze și să promoveze aceste inițiative, facilitând asocierea între proiecte și cei interesați să ajute, în vederea salvării patrimoniului aflat în pericol (fie că este vorba de patrimoniu construit, mobil sau imaterial). Așa a luat naștere proiectul „Oamenii Patrimoniului”, ce are ca scop creșterea implicării publicului în inițiative de salvagardare a patrimoniului construit prin conștientizarea importanței pe care eforturile comune și conjugate o pot avea în protejarea, revitalizarea și valorificarea moștenirii culturale.

În 2017, urmare a obținerii unui grant în cadrul programului „Electrică pune România într-o altă lumină”, prin proiectul „Oamenii Patrimoniului” au fost documentate și promovate o serie de inițiative de salvagardare a patrimoniului cultural din diferite regiuni, demers care a dat startul unui proces de regenerare a comunităților locale.

Documentarea a presupus o cercetare de teren în vederea identificării acelor inițiative de salvagardare a patrimoniului care se constituie în exemple de bună practică și care pot fi dezvoltate și replicate, respectiv realizarea de interviuri cu „oamenii” din spatele lor și cu membrii comunităților în care aceste proiecte au fost implementate. A rezultat o serie de 10 „mini-documentare”, având drept scop deschiderea proiectelor de salvagardare către publicul larg:

- Revitalizarea bisericii fortificate și a casei parohiale din Felmer, prin transformarea lor în spațiu de educație și formare culturală pentru copiii din sat, comunitatea locală și turiști în cadrul proiectului „Resturi și rosturi” (Asociația Renascendis);
- Creșterea gradului de conștientizare cu privire la portul tradițional, prin reinterpretarea șezătorilor, organizarea de școli de vară și ateliere pentru copii, promovarea zestrei contemporane în cadrul proiectului „Mândra Chic” (Muzeul de Pânze și Povești);
- Salvarea patrimoniului construit al comunităților rurale transilvănene, prin activități de educație/informare privind tehnicile și materialele de restaurare,

crearea „ambulanței pentru monumente”, susținerea funcționării unei țiglarii tradiționale (Asociația Monumentum);

- Organizarea unei școli de vară pentru restaurarea culei Cornoiu din Curtișoara, județul Gorj (Asociația Artis Peritia);
- Salvagardarea peisajului cultural al Roșiei Montane (Asociația ARA);
- Dezvoltarea unui model de dezvoltare comunitară bazată pe patrimoniu, în comunitățile rurale și urbane mici din sudul și estul Transilvaniei (Mihai Eminescu Trust)
- Revitalizarea peisajului cultural urban din proximitatea Dâmboviței (Asociația Ivan Patzaichin – Mila 23);
- Revitalizarea orașului Petrila prin salvarea și conversia minei Petrila, cea mai veche mină modernă de cărbune din România, într-un spațiu dedicat comunității și artei (Asociația Ideilagram);
- Asigurarea perpetuării tehnicilor de construcție tradiționale, prin organizarea de ateliere tematice și susținerea meșteșugarilor locali (Școala de Var);
- Revitalizarea meșteșugurilor tradiționale prin înființarea și dezvoltarea Satului Meșteșugului (Asociația Moara de Hârtie).

Cele 10 mini-documentare au fost centralizate pe platforma online www.oameniipatrimoniului.ro, care prezintă, pe lângă materialele video și descrierea proiectelor documentate, modalitățile prin care publicul larg se poate implica efectiv în fiecare din aceste proiecte (prin donații în bani sau bunuri, voluntariat, mecanismul de 2% etc.)

Echipa proiectului își propune ca, în timp, platforma dezvoltată cu sprijinul financiar al Electrica să dea glas inițiativelor de salvare a patrimoniului de pe întreg teritoriul României și să ofere mijloace de promovare și creștere a comunităților care gestionează acest patrimoniu. Prin demersul nostru, ne propunem să creștem vizibilitatea acestor inițiative, facilitând asocierea între proiecte și cei interesați să ajute. Implicit, proiectul sporește caracterul replicabil al proiectelor, dar și numărul persoanelor care înțeleg importanța patrimoniului construit și imaterial și doresc să ia parte la salvarea sa.

Revitalizarea patrimoniului cultural românesc în Dobrogea și Cadrilater

De la zona de importanță strategică, la spațiu de creație artistică și la peisaj cultural complex și diversificat, de importanță local-regională și chiar internațională, zona Dobrogei și a Cadrilaterului prezintă un rol deosebit în istoria factuală și în istoria culturală a poporului român. În acest teritoriu al României Mari se regăsesc obiecte și obiective de patrimoniu multicultural, multiethnic și natural al căror trecut și importanță în istoria națională sunt încă puțin (re)cunoscute în prezent. Acest fapt conduce la o degradare treptată a acestui patrimoniu deosebit de interesant și de complex și, indirect, inclusiv la ștergerea unei pagini din istoria României în context regional și european.

În acest context, Asociația ARCHÉ a implementat, în 2017, în parteneriat cu Muzeul Național Cotroceni, Asociația Istoria Artei și Asociația Peisagiștilor din România, proiectul „Revitalizarea patrimoniului cultural românesc în Dobrogea și Cadrilater”. Un rezultat important al proiectului a fost conturarea unei echipe de specialiști din domenii conexe și complementare patrimoniului (istorie, istoria artei, arhitectură, urbanism, peisagistică, arhivistică etc.), care au efectuat o amplă cercetare bibliografică și de arhivă. Cercetarea de arhivă a fost completată de observații obținute în cadrul unor vizite pe teren. Cel mai amplu studiu s-a desfășurat între 7 și 10 septembrie, atunci când o echipa formată din 30 de specialiști s-a deplasat pe teren, identificând starea de conservare a unora dintre cele mai importante obiective și peisaje culturale din Dobrogea și Cadrilater: centrul istoric, faleza și portul vechi al Constanței, monumentul de la Adamclisi, elemente ale patrimoniului funerar și comemorativ (Turtucaia), podul de la Cernavodă, grădinile reginei Maria de la Balcic, peisajul viticol-vinifer Murfatlar.

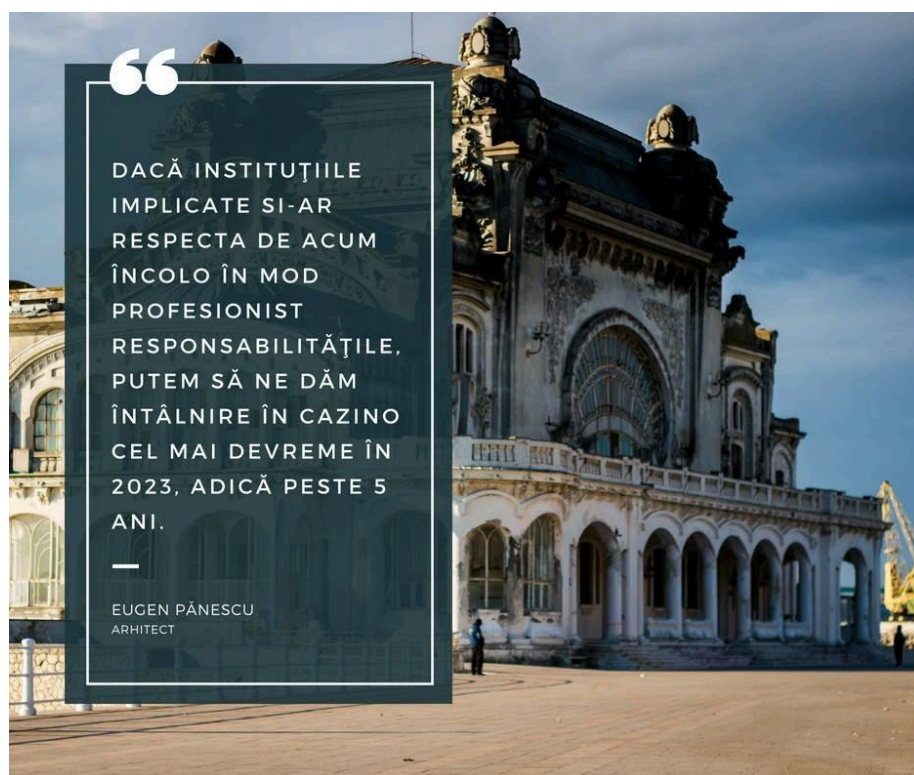
Rezultatele cercetării au fost reunite într-un volum colectiv, intitulat „Dobrogea culturală între Constanța și Balcic. Istorie, patrimoniu, peisaj” și lansat pe data de 26 octombrie 2017, la Muzeul Național Cotroceni. Exemplarele tipărite au fost deja distribuite către mai multe instituții cu activitate în sfera patrimoniului. De asemenea, volumul poate fi descărcat în format electronic, de pe [site-ul](#) Asociației ARCHÉ.

Casino Rush este o inițiativă de amploare, care urmărește coagularea unei comunități care să inițieze reactivarea Cazinoului din Constanța și, implicit, de a debloca situația în care acesta se află, ca urmare a întârzierii procesului de restaurare. Astfel, scopul este construirea unei comunități locale informate, conștiente de valoarea patrimoniului cultural ca resursă, dedicată păstrării acestuia pentru generațiile viitoare și care să poată funcționa drept catalizator pentru procesul de revitalizare a Cazinoului din Constanța și a zonei peninsulare.

Proiectul Casino Rush a debutat pe 12 ianuarie 2018, odată cu organizarea conferinței naționale „Cazinoul din Constanța. Pariază pe cultură”. Evenimentul a inclus un tur ghidat al monumentului, urmat de o dezbatere specializată cu reprezentanți ai instituțiilor responsabile, experți în domeniu și reprezentanți ai societății civile care au discutat deschis despre situația de facto a obiectivului de patrimoniu și provocările de natură juridică și instituțională care întârzie intrarea acestuia în procesul de reabilitare. Au răspuns invitației lansate de Asociația ARCHÉ: Compania Națională de Investiții, Primăria Municipiului Constanța și Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor, dar și Ministerul Culturii și Identității Naționale, Institutul Național al Patrimoniului, Direcția Județeană pentru Cultură Constanța, Consiliul Județean Constanța, Ordinul Arhitecților din România Filiala Dobrogea, precum și reprezentanți ai consorțiului de firme responsabil de realizarea documentației de avizare a lucrărilor de intervenție (DALI).

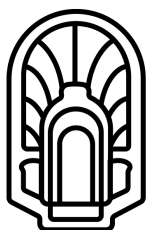
Numărul mare de participanți la eveniment a evidențiat interesul viu pentru salvarea Cazinoului, interes ce excede, în prezent, planul local. Moderată de arhitectul Eugen Pănescu, dezbaterea s-a dovedit a fi deosebit de utilă în sensul conjugării și optimizării eforturilor de reabilitare, având în vedere faptul că instituțiile prezente la eveniment au responsabilități și atribuții legale diferite, dar complementare.

Pe 15 martie 2018, urmare a demersurilor Asociației ARCHÉ, Europa Nostra a confirmat includerea Cazinoului în programul 7 Most Endangered Heritage Sites (7 cele mai periclitare situri istorice), derulat o dată la doi ani de Europa Nostra (mai multe detalii, aici: <http://7mostendangered.eu>). În colaborare cu Institutul Băncii Europene de Investiții, ca partener fondator, și Consiliul Băncii Europene de Dezvoltare, ca partener asociat, programul Federației Europa Nostra identifică monumente și situri din Europa aflate în pericol de distrugere și mobilizează parteneri publici și privați, pe plan local, național și european, pentru a găsi un viitor viabil pentru acestea.

Urmare a includerii Cazinoului în acest program, în perioada 7-12 iunie 2018, o echipă pluridisciplinară de experți din partea Europa Nostra și ai Institutului Băncii Europene de Investiții a fost în România pentru o misiune dedicată monumentului-lemnă al Constanței. Delegația a fost compusă din Barbara Van der Wee, arhitect (KU Leuven, Belgia); Peter Bond, inginer (Banca Europeană de Investiții) și Ștefan Bâlici, arhitect și manager al Institutului Național al Patrimoniului. Alături de specialiști din Asociația ARCHÉ, aceștia au participat în Constanța și București, la întâlniri cu autoritățile locale și Compania Națională de Investiții, având de asemenea, și vizite tehnice în teren - în Peninsula și Cazinoul din Constanța. Conferința „Conservarea și reactivarea patrimoniului construit”, organizată de Institutul Național al Patrimoniului în parteneriat cu Primăria Constanța și Asociația ARCHÉ, a oferit ocazia experților să prezinte publicului constănțean experiențele lor din diferite proiecte,

exemple de restaurări și activări ale monumentelor istorice din țări europene, ce se pot constitui ca surse de inspirație pentru demersurile locale. Concluziile echipei de experți vor fi prezentate într-un raport tehnic, ce urmează a fi publicat în luna septembrie 2018. Acesta va conține și un plan de acțiune pentru restaurarea și punerea în valoare a Cazinoului.

Pe întreg parcursul anului 2018, echipa Asociației ARCHÉ a organizat și seria de evenimente „Tomis Heritage Storytelling Evenings”. Aceste evenimente culturale au ca obiectiv principal coagularea unei comunități în jurul patrimoniului Constanței prin intermediul schimbului reciproc de povești. Serile de storytelling se desfășoară la librăria Dorian Gray din Constanța și presupun comunicarea de povești, într-un stil non-formal, despre momente trecute și prezente ale Cazinoului de către un invitat special, precum și povești proprii ale participanților, amintiri și experiențe ce compun straturile de semnificație pe care diferite generații le atribuie clădirii. Fiecare eveniment are o temă specifică și încearcă să stârnească discuții diverse despre istorie, antreprenoriat, societatea civilă, scopul final fiind conectarea actorilor ce desfășoară pe plan local activități referitoare la patrimoniul cultural pentru a genera un efort susținut, coerent, comun. Printre invitații la evenimentele de storytelling s-au numărat scriitorul Tudor Ganea, ghidul turistic Diana Slav, arhitectul norvegian Børge Kallesten, antreprenorul local Radu Chițu și arhitectul Radu Cornescu.

Cazinoul invizibil

Proiectul „Cazinoul Invizibil” reprezintă o nouă etapă a programului de inițiative „Casino Rush”, dedicat Cazinoului din Constanța, care urmărește valorificarea patrimoniului cultural prin diverse mijloace moderne și tradiționale, în scopul unei mai bune conștientizări a valorii identitare, economice și sociale pe care acesta le are, pentru conturarea direcțiilor de dezvoltare strategică a României. Centenarul României (1918 - 2018) a constituit momentul ideal pentru readucerea în atenția publică a clădirii monument istoric, printr-o într-o serie de evenimente și acțiuni ce urmăresc revitalizarea prin artă și tehnologie a patrimoniului construit.

Astfel, în cadrul proiectului au fost organizate următoarele evenimente și activități:

O dezbatere profesională, ce a avut loc în perioada 7-9 decembrie 2018, la „Casa cu blazoane”, comuna Chiojdu, județul Buzău (reședință a Uniunii Arhitecților din România) și care a fost adresată profesioniștilor din domenii conexe valorizării patrimoniului cultural, în speță - patrimoniul construit. Dialogul a urmărit trei teme principale, raportate la context intern și internațional: acțiuni ale Asociației ARCHÉ de revitalizare a zonei peninsulare Constanța - proiecte aflate în desfășurare („Casino Rush”- demersuri și rezultate 2018, „Cazinoul invizibil” - Next Steps, ‘mAPP my Europe’); posibilități de promovare a patrimoniului cultural prin tehnologie - medii virtuale imersive (designer media Adela Muntean), scanare 3D (nor de puncte) - abordări la nivel național și internațional - (ing.

Marian Rădoi - România și arh. Jivko Jelezov - Bulgaria); soluții pentru activarea comunității, adaptabile tinerei generații (ec. Roxana Voicu-Dorobanțu, scriitor Liviana Tane). Dezbaterile a facilitat schimburile de experiență necesare aflării de idei și capacitatea dialogului cultural la nivel național, în vederea identificării posibilităților de intervenție și/sau replicare ale unor procese/rezultate generate din experiențele de bune practici parcurse în direcția dată. Moderată de arhitecții Raluca Bărbulescu, Raluca Zaharia și Eugen Pănescu, dezbaterile s-a dovedit a fi deosebit de utilă în sensul conjugării și optimizării eforturilor de reabilitare, având în vedere faptul că procesul de restaurare și revitalizare sustenabilă a clădirii Cazinoului este unul de durată, contextul local este în schimbare și factorii decizionali (directi sau indirecti) angajați în acest demers necesită recalibrare, pentru eficientizarea acțiunilor direcționate spre scopul propus.

Scanarea în format 3D a clădirii Cazinoului din Constanța - activitate desfășurată în perioada 3-13 decembrie 2018, in situ. Datele colectate prin scanarea tridimensională completă, la înaltă rezoluție și precizie (nor de puncte) vor fi o sursă publică de informație, care va permite numeroase utilizări, printre care și explorarea virtuală personalizată a Cazinoului, chiar și în perioada în care acesta va fi închis pentru restaurare. Informațiile obținute prin scanarea Cazinoului pot fi integrate într-o serie de aplicații software care permit transformarea lor într-un muzeu interactiv, în care spațiul este explorat virtual și personalizat, în acord cu turismul viitorului. Industria de gaming are posibilitatea de a face din Cazinou un spațiu de joacă pentru tineri și adulți, iar specialiștii interesați de patrimoniu au posibilitatea de a urmări comportarea în timp a construcției. Scanarea 3D a Cazinoului este un prim pas al revitalizării monumentului care acum este într-un stadiu avansat de degradare și care a fost inclus pe lista Europa Nostra (principala organizație de patrimoniu europeană) a celor mai periclitate șapte monumente din Europa.

Un set de workshop-uri și o dezbaterie tip „cafenea publică” pentru liceeni, organizate în 10 - 11 decembrie 2018, la Universitatea „Ovidius”, din Constanța. În cadrul atelierelor s-au purtat discuții pe teme - „Patrimoniu: comunitate sau praf de arhivă?” / „Patrimoniul cultural valorificat prin proiecte de artă și noile tehnologii” / „Cazinoul invizibil - forța poveștii în activarea comunitară”, împreună cu lectori specializați în patrimoniu (Alexandru Mexi), tehnici new-media (Adela Muntean) și storytelling (Liviana Tane), având ca punct de pornire forme trecute, prezente și viitoare ale datelor, informațiilor și cunoștințelor, interpretate diferit: elemente de arhivă, light graffiti și povești creative.

Un eveniment multimedia - „Cazinoul invizibil • Heritage Talks”, desfășurat în data de 11 decembrie 2018, la Centrul Multifuncțional Educativ pentru Tineret „Jean Constantin” - Constanța și care a fost organizat sub forma unui dialog între tineri constănțeni și reprezentanți ai comunității locale sau profesionale, urmat de proiecția unui film documentar din seria „Oamenii patrimoniului” (realizată de Asociația ARCHÉ în anul 2017 cu scopul de a aduce în atenția publicului larg 10 inițiative de salvagardare a patrimoniului cultural). Elevii desemnați reprezentanți ai dezbaterilor din „cafeneaua publică” au deschis un dialog liber și constructiv cu invitații - membri ai diferitelor organizații sau instituții cu putere de decizie (directă sau indirectă) locală sau chiar națională, parte din administrația publică, mediul de afaceri, mediul universitar și comunitatea specialiștilor restauratori. S-a răspuns întrebărilor

„Patrimoniul este ceva vechi?”, „Cum pot pune în valoare patrimoniul cultural proiectele de artă și noile tehnologii?”, „Dacă ar fi Cazinoul un spațiu magic, ce superputeri ar primi în el oamenii viitorului?”. Mesajele și soluțiile transmise concordă cu direcția propusă prin acest proiect, Cazinoul din Constanța trebuie privit ca memorie vie locală, ca emblemă culturală națională, ca resursă valoroasă, nicidecum ca povară. Practic, prin acest proiect, se observă continuarea procesului de construire a unei comunități informate, active, mai ales în rândul generației tinere, conștiente de valoarea patrimoniului cultural ca resursă identitară, de importanță națională și internațională - pornind de la Cazinoul din Constanța (până la întreaga zonă peninsulară). Acest demers poate fi oricând un model de regenerare culturală pentru alte clădiri cu funcțiuni primare identice, la fel de valoroase pentru țară și aflate azi în declin (Băile Herculane, Vatra Dornei, Eforie, Govora etc.).

Proiectul a avut o valoare totală de 278.504 lei, din care 245.000 a reprezentat valoarea finanțării nerambursabile oferite de Ministerul Culturii și Identității Naționale prin programul de finanțare dedicat proiectelor de aniversare a Centenarului României.

Teen Talks: Heritage Edition

În 2019, Asociația ARCHÉ a dat startul unei noi serii de evenimente dedicate patrimoniului constănțean: **TEEN TALKS: Heritage Edition**. După scanarea 3D a Cazinoului, a fost rândul tinerilor să dea UNLOCK și REFRESH patrimoniului cultural construit și simbolului orașului lor.

Cele trei ateliere au fost organizate la finalul lunii martie 2019:

- UNLOCK Misterele Patrimoniului (29 martie) – au fost selectate atracțiile culturale cele mai relevante pentru tânăra generație, ce au fost, ulterior, incluse într-o aplicație pentru mobil
- REFRESH Cazinoul prin Noile Tehnologii (30 martie) - cu ajutorul metodologiei design thinking au fost identificate cele mai potrivite metode și tehnici digitale new media pentru valorificarea Cazinoului din Constanța
- STORY Tururi Culturale și Povești (31 martie) – au fost explorate prin storytelling posibile trasee culturale pentru a aduce într-un mod creativ patrimoniul cultural local mai aproape de inimile tinerilor

În cadrul atelierelor, tinerii au aflat care sunt cele mai noi metode de valorificare a patrimoniului cultural și cum să-și prezinte eficient ideile, lucrând în echipă pentru a le putea pune ulterior în practică. Totodată, proiectul i-a ajutat să își formeze o altă perspectivă asupra culturii și le-a dat posibilitatea să se implice în schimbarea orașului lor: o Constanța mai altfel, ce-și respectă moștenirea culturală.

TEEN TALKS: Heritage Edition a fost conceptul care antrenează noua generație în problematica patrimoniul cultural al Dobrogei. Patrimoniul nu e de domeniul trecutului. El exprimă, într-adevăr, istoria noastră, dar, în același timp, ne definește prezentul și reprezintă fundamentul pentru construirea unui viitor prosper. Patrimoniul e o resursă strategică pentru dezvoltarea unei societăți prospere și democratice. O societate în care tinerii să se regăsească și să se simtă reprezentați. De aceea, este important ca vocea tinerilor să fie prezentă în deciziile care se iau privind patrimoniul cultural, astfel încât viitorul nostru, al tuturor, să fie acela pe care ni-l dorim.

Evenimentul a fost organizat de Asociația ARCHÉ, în parteneriat cu Consiliul Elevilor din Constanța, Evonomix, Desing Thinking Society, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Universitatea Ovidius din Constanța și a beneficiat de finanțare în cadrul a două proiecte: *Patrimoniul cultural prin obiectiv* (finanțat de Administrația Fondului Cultural Național), respectiv *mAPP my Europe*.

Proiectul „**mAPP my Europe**” este finanțat prin programul Erasmus+ și își propune facilitarea accesului tinerilor la educație privind patrimoniul cultural. Printre rezultatele proiectului se numără o aplicație pentru dispozitive mobile, destinată tinerilor din șase state europene, dar și un manual de educație non-formală în domeniul patrimoniului cultural, adresat profesorilor și trainerilor.

Patrimoniul cultural prin obiectiv

Proiectul „Patrimoniul cultural prin obiectiv” și-a propus construirea unei comunități informate cu privire la valorile patrimoniului cultural, dedicată păstrării acestuia pentru generațiile viitoare și conștiente de puterea proprie de schimbare, care să acționeze ca un catalizator pentru revitalizarea Cazinoului și a zonei peninsulare Constanța. Inițiativa a fost construită în jurul nominalizării Cazinoului din Constanța pe lista celor mai periclitate 7 situri din Europa, program derulat o dată la doi ani de Europa Nostra.

Seria activităților culturale a debutat cu evenimentul *Teen Talks: Heritage Edition*, un workshop creativ dedicat tinerilor, în care s-a discutat despre patrimoniul cultural al Constanței și Dobrogei.

A urmat atelierul pentru liceeni „*Primul meu film documentar*”, care a încercat să trezească interesul pentru Cazinoul din Constanța și să creeze o legătură dinamică între comunitatea locală și monument. Având în vedere impedimentele legate de starea de conservare a monumentului, care nu poate fi vizitat, inițiatorii proiectului și-au propus să creeze reactivare comunitară cu ajutorul educației. Tinerii participanți au fost învățați bazele tehnicilor de filmare, de editare și de construire a unui film documentar. Acest eveniment a avut trei etape de desfășurare (6-9 iunie - prima sesiune; 20-23 iunie - a doua sesiune; 9-13 iulie - a treia sesiune), iar în 14 iulie participanții au putut viziona filmele realizate și s-au bucurat de rezultatele muncii lor.

Atelierul a urmărit valorificarea patrimoniului cultural prin diverse mijloace moderne, în scopul unei mai bune conștientizări a valorilor identitare, economice și sociale pe care acesta le are. Scopul acestui demers a fost de a găsi cele mai bune metode prin care noile tehnologii pot valorifica optim patrimoniul cultural, atunci când este înțeles și utilizat ca resursă. Beneficiarii diferitelor activități organizate sunt tinerii, în mod particular cei 15 liceeni care au fost selectați în urma evaluării și notării aplicațiilor depuse.

Cel de-al treilea eveniment a constat în proiecția publică a scurtmetrajelor:

- (in)vizibil [PMFD#20, Constanța 2019] - <https://youtu.be/29DLYZaa-gM>
- American Cafe [PMFD#20, Constanța 2019] - <https://youtu.be/QgV6imOLa54>
- ce vezi dincolo [PMFD#20, Constanța 2019] - <https://youtu.be/zEm5pq9fwQw>
- divenele [PMFD#20, Constanța 2019] - <https://youtu.be/i2YLkMifPGY>
- un loc INTIM [PMFD#20, Constanța 2019] - <https://youtu.be/vjCjIWp1UBI>
- Satul de vacanță [PMFD#20, Constanța 2019] - <https://youtu.be/l-8ZHuxurPU>
- Vreau să-mi las amprenta [PMFD#20, Constanța 2019] - <https://youtu.be/Lmvw-JDs53E>
- Making of [PMFD#20, Constanța 2019] - <https://youtu.be/Zv1nk8K1Ktw>

Evenimentul s-a bucurat de un succes de public în rândul tinerilor documentariști, dar și a spectatorilor, care au avut ocazia să vadă proiecțiile documentarelor într-o amplasare inedită, având Cazinoul din Constanța chiar pe fundal. Toate materialele video au fost subtitrate în limba engleză pentru a putea fi promovate și către publicul internațional.

Evenimentul partener sprijinit de echipa proiectului, *JazzUP Casino Constanța*, a reprezentat un concert susținut de Berti Barbera, Sabin Penea și Catalin Raducanu care au cântat piesele impresioniste ale lui Claude Debussy, Eugène Ysaÿe și Maurice Ravel, hot-jazzul lui Stephane Grappelli și Michel Petrucciani sau fusion-jazzul lui Jean-Luc Ponty și Didier Lockwood, încheind într-un final cu selecții din suita pentru vioară și pian-jazz a lui Claude Bolling. Evenimentul s-a bucurat de succes de public, organizatorii apelând la proiectarea live a evenimentului pe faleză, pentru încă 500 de persoane.

Evenimentul final, sărbătoare a Zilei Dobrogei, a fost o întâlnire între cetățeni, membri ai Asociație ARCHE, specialiști și chiar reprezentanți ai clasei politice din Constanța și București, care a avut ca scop discutarea situației actuale a Cazinoului și a acțiunilor întreprinse în acest an. Proiectul „Patrimoniul cultural prin obiectiv” a fost co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național, în cadrul ariei tematice „Artă digitală și noile media”.

Talkfest Garden

În cadrul proiectului **Talkfest Garden**, finanțat de Consiliul Județean Prahova, Asociația ARCHÉ a organizat mai multe evenimente culturale pentru îmbunătățirea direcțiilor de dezvoltare a județului Prahova.

În data de 25 august 2019, în cadrul unei dezbateri profesionale de integrare a inițiativelor culturale județene, Fundația Cantacuzino Florești a prezentat acțiunile întreprinse în proiectele sale, ca exemplu de reactivare a unui spațiu dintr-o zonă defavorizată din punct de vedere economic și cultural, contribuind totodată la integrarea tinerilor în viața artistică și culturală locală și regională. Întâlnirea a debutat cu un picnic cultural în grădina unui spațiu nefolosit din orașul Sinaia, dar cu o puternică amprentă pentru memoria afectivă a locului, respectiv fosta grădiniță din strada Mihail Kogălniceanu 95, revitalizată la începutul lunii iulie printr-un workshop de construcție. Pentru consolidarea schimbului de bune practici în lucrul cu comunitatea, cursanții și îndrumătorii Scolii de Vară de restaurare peisageră ÎnFlorești, de pe Domeniul Cantacuzino de la Florești, reprezentanți ai Asociației ARCHÉ, ai administrației locale și voluntari ai Colegiului Mihail Cantacuzino Sinaia și ai Liceului Teoretic din Florești, Prahova, au continuat dezbaterile la Vila Camelia - Sinaia. Principala temă de discuție a fost potențialul turistic și economic reprezentat de fondul construit (mult prea puțin exploatat) al județului Prahova. Discuțiile au urmărit conturarea unei campanii interactive de promovare a patrimoniului construit existent al județului, în special în rândul tinerilor, la nivel național, prin stabilirea unor parteneriate solide cu toate instituțiile implicate, cu sprijinul Consiliului Județean Prahova. Ne dorim ca rezultatele dezbaterii să se materializeze în viitoare proiecte, dezvoltate în parteneriat cu Fundația Cantacuzino Florești și Ordinului Arhitecților - Filiala Prahova, pentru a crește notorietatea patrimoniului construit al județului la nivel regional, național și european și pentru a promova exemplele de revitalizare a unor spații nefolosite, în folosul comunității județene.

Școala de Vară ÎnFlorești a fost organizată de Fundația Cantacuzino Florești și de Asociația ARCHÉ și co-finanțată de AFCN, Ordinul Arhitecților din România și The Prince's Foundation, în parteneriat cu Institutul Național al Patrimoniului.

Intervenția „semnal” din strada Mihail Kogălniceanu 95 a fost realizată de studiourile de arhitectură AICI (București) și BASICS (Madrid), alături de elevii liceului din localitate, în perioada 1-6 iulie 2019. Proiectul este menit să atragă acțiuni ale asociațiilor din București și din țară în Prahova, în scop educativ pentru locuitorii de toate vârstele, lărgind totodată plaja de oferte culturale pentru turiști, pentru a regăsi identitatea județului și echilibrul între cultura locală, contextul de mediu, cerințele socio-economice și estetică.

Între 13-15 septembrie 2019, în cadrul Festivalului Sinaia Forever, spațiul “Talkfest Garden”, construit de elevii sinăieni în grădina fostei grădinițe de pe Mihail Kogălniceanu 95, a devenit un loc pentru comunitate. Evenimentul MOUNTAIN DREAMING a fost organizat de tineri pentru tineri și orașul lor. Pentru a oferi sprijin logistic voluntarilor de la Colegiul Mihail Cantacuzino, Sinaia și a supraveghea acțiunea, membri din echipa proiectului au fost delegați în Sinaia în perioada 12-17 septembrie, încurajând astfel implicarea adolescenților în viața culturală a județului Prahova. Evenimentul a fost organizat de AICI Studio de Arhitectură și

Asociația ARCHÉ, cu sprijinul logistic al Asociației Vira, ViraFilms, Primăria Sinaia, Centrul Cultural Carmen Sylva, Sinaia și GhirlandeLuminoase.ro.

În perioada 26-28 septembrie 2019, timp de trei zile, specialiști în patrimoniu și dezvoltare durabilă au discutat în Sinaia, alături de autorități, despre posibilități de transformare a bogatei moșteniri culturale a orașului în resursă de bunăstare și dezvoltare pentru comunitatea prahoveană. Au răspuns invitației organizației și instituții cu atribuții în domeniul protecției patrimoniului, reprezentanți ai Consiliului Județean Prahova, ai instituțiilor de cultură din județ, alături de specialiști arhitecți, peisagiști, reprezentanți ai societății civile și localnici interesați de direcțiile de dezvoltare a orașului lor.

Programul a debutat joi, 26 septembrie, cu vizita ghidată a Sinaiei culturale, condusă de istoricul de artă Oana Marinache. Pe parcursul ei, participanții au putut afla detalii inedite despre evoluția parcelărilor Eforiei Spitalelor în județul Prahova.

Vineri, 27 septembrie, participanții s-au reunit pentru a discuta deschis despre patrimoniul construit al județului, precum și despre posibilități de transformare a acestei bogate moșteniri culturale în resursă de bunăstare și dezvoltare pentru comunitate. Evenimentul a fost deschis de dl. Vlad Oprea, primarul orașului Sinaia. Discuțiile au continuat apoi cu prezentarea unei serii de proiecte dezvoltate de societatea civilă, care ar putea fi adaptate la contextul local. Dl. Cristian Sitov, vicepreședinte al Asociației Prin Banat, a prezentat proiectul Heritage of Timișoara, unul dintre principalele proiecte culturale care animă cartierele istorice ale Timișoarei, construind, printre alte activități, o bază digitală complexă dedicată patrimoniului construit. Dna. Irina Leca, vicepreședinte al Asociației ARCHÉ, a adus în discuție conceptul de management participativ al patrimoniului, exemplificându-l printr-o serie de proiecte culturale unde responsabilitățile asupra patrimoniului construit au fost împărțite între societate civilă, proprietari, autorități locale și comunitate - proiecte de inventariere și promovare (Monumente Uitate), turism cultural (Castle Break), precum și școli de vară sau acțiuni de implicare civică. Prezentările au fost încheiate de arhitectul Eugen Pănescu, fondator al biroului româno-german Planwerk, din Cluj-Napoca, care a prezentat o serie de proiecte pentru spații publice urbane realizate în Sibiu, Cluj-Napoca și Oradea, proiecte care au contribuit la creșterea calității vieții locuitorilor și a atractivității orașelor. Pornind de la exemplele prezentate, participanții au avut apoi ocazia să schimbe opinii și idei, pentru a schița direcții de dezvoltare care să îmbine armonios turismul cu patrimoniul construit existent.

Ziua de sâmbătă, 28 septembrie, a fost dedicată specialiștilor, care au continuat dezbaterile alături de dl. Marian Panait, city managerul orașului Sinaia. Discuțiile s-au concentrat pe valorificarea patrimoniului construit și pe relația dintre autoritățile locale și proprietarii privați.

Artă contemporană

Tectonica umbrei • Patrimoniul muzeal în dialog cu arta contemporană

Proiectul „Tectonica umbrei • Patrimoniul muzeal în dialog cu arta contemporană” și-a propus printr-o abordare multidisciplinară să dinamizeze relația dintre patrimoniului muzeal al Muzeului Național al Hărților și Cărții Vechi, cu ajutorul artei contemporane, printr-o serie de evenimente cu publicul larg și cel specializat, propuse de artistul Ștefan Ungureanu și curatorul Ioana Marinescu, cu scopul de a reflecta interesul pentru cultură la nivel local și național, cu ajutorul parteneriatului strategic realizat cu Centrul Multicultural al Universității Transilvania din Brașov.

Proiectul a beneficiat de finanțare din partea Ministerului Culturii, în cadrul programului „Ziua Culturii Naționale”, ediția 2019. De altfel, „Ziua Culturii Naționale” a reprezentat prilejul ideal de a aduce în discuție arta unui tânăr artist în dialog cu patrimoniul unui muzeu și de a valorifica patrimoniul imaterial. Conferințele și atelierelor au avut un ton calibrat pentru atragerea unui public specializat, dar și unul general care frecventează muzeele, sau unul special, cea mai tânără grupă de vizitatori (8-12 ani) căreia i s-a adaptat un discurs potrivit înțelegerii și abilităților. Prin implicarea unui public activ și dedicat conferințelor și atelierelor noastre am reușit să facem cunoscută strategia Muzeului Național al Hărților și Cărții Vechi de deschidere către arta contemporană, de a populariza lucrările lui Ștefan Ungureanu și arta contemporană românească în general și de a fideliza un public, interesat de acest tip de evenimente culturale.

Prin etapele de lucru ale proiectului, am reușit să diseminăm expoziția Shadow Tectonics -- Tectonica Umbrei, să promovăm spațiul destinat expozițiilor temporare din Muzeului Național al Hărților și Cărții Vechi și să popularizăm cercetarea artistică și rezultatele ei, pornind de la opera lui Ștefan Ungureanu.

Cu ajutorul Conferinței „Tectonica Umbrei: Cunoașterea prin arta contemporană”, de la Centrul Multicultural al Universității Transilvania din Brașov, am reușit familiarizarea specialiștilor din numeroase domenii, dar și a publicului larg cu arta contemporană și cu inserarea ei în cadrul unui muzeu, practică curentă în marile muzee ale lumii. Pentru un grad ridicat de accesibilizare a vizionărilor din restul țării, am transmis live, pe pagina de Facebook a Centrului Multicultural, iar ulterior transmisiunii, rata vizionărilor a depășit 1,5 K vizualizări.

Prin atelierul „Tectonica Umbrei: Învățăm prin arta contemporană” adresat copiilor între 8-12 a, de la Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi am reușit să cream noi abilități tinerilor vizitatori ai muzeului. În cadrul atelierului ei s-au familiarizat cu arta contemporană și au produs o mini operă de artă - pornind de la o lucrare de-a lui Ștefan Ungureanu.

Prin dezbateră publică „Tectonica Umbrei: Cercetarea artistică” Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi, am familiarizat atât publicul specializat cât și publicul general cu rezultatele cercetării artistice întreprinse de Ștefan Ungureanu. Pornind de la cercetarea geologică a tatălui său Constantin Ungureanu și utilizând propriile cunoștințe de geologie și speologie, Ștefan Ungureanu a utilizat toate aceste mijloacele expresive ale artei pentru a produce lucrările expuse deja în expoziția temporară de la Muzeul Hărților. Dezbateră a

prilejuit un tur ghidat din partea artistului în expoziție și a explicat resorturile interne ale lucrărilor precum și sistemul de cunoaștere pe care s-a bazat realizarea lor.

Cartografia imaginii: narațiune/spațiu/timp

Proiectul „Cartografia imaginii: narațiune/spațiu/timp” și-a propus printr-o abordare multidisciplinară care să reflecte legătura dintre cultura scrisă și cultura vizuală, printr-o serie de evenimente destinate publicul larg și cel specializat, propuse de artistul Ștefan Ungureanu și curatorul Ioana Marinescu, cu scopul de a reflecta interesul pentru cultură la nivel local și național, cu ajutorul parteneriatului strategic realizat cu Centrul Multicultural al Universității Transilvania din Brașov. Aceste evenimente, realizate pe durata zilei de 15 ianuarie și finanțate prin programul „Ziua Culturii Naționale”, ediția 2020, au avut în centrul lor catalogul Ștefan Ungureanu Mapping Narratives/Time/Space, ed. Ioana Marinescu, Ed. Vellant, 2019 și și-au propus să demonstreze cum un astfel de produs poate să genereze un proiect cultural cu o baza solidă de documentare, cu impact și relevanță crescută pentru publicul țintă.

„Ziua Culturii Naționale” a reprezentat prilejul ideal de a aduce în discuție arta unui tânăr artist urmărită din perspectiva reprezentării vizuale și a celei generate de cultura scrisă. Pornind de la catalog, s-a realizat o selecție care a generat expoziția de la Cărturești Carusel și o conferință care a reunit o parte din autorii textelor. Toate aceste evenimente au venit în completarea unui discurs creat în jurul artei lui Ștefan Ungureanu: există artă contemporană produsă de tineri artiști, care are un bogat conținut teoretic, ipoteză întărită de criticii de artă, curatorii și specialiștii din domeniu. Mai mult decât atât, interacțiunea cu studenții din prima parte a zilei ai demonstrat că există un soi de experiență care se poate transmite mai departe și care poate deveni un model pentru tânăra generație de artiști.

Prin etapele de lucru ale proiectului, considerăm că am reușit să ne atingem scopul de a educa publicul care a participat la turul ghidat/lecția deschisă, la conferință, lansarea de catalog și expoziție, (una dintre ele sau poate chiar la toate), despre arta contemporană și de a sublinia legătura dintre două componente importante ale istoriei artei, textul și imaginea, care formează o relație vizibilă între opera reprezentată în catalog și opera prezentă în cadrul unei expoziții.

Considerăm că ne-am atins obiectivul de a dezvolta competențele profesionale și artistice pentru o grupă de 40 de studenți și viitori actori ai sferei culturale, pe parcursul unei zile, datorită numărului mare de participanți, a interacțiunii pozitive cu cei prezenți și a interesului dat dovadă de studenți.

Cu ajutorul conferinței de la Modul Cărturești, distribuită live pe rețelele de socializare și proiectată la Centrul Multicultural al Universității Transilvania din Brașov, am reușit să atingem obiectivul de a promova cercetarea din istoria artei, a autorilor de texte teoretice/critice și a cataloagelor de artist ca instrumente de cunoaștere despre artă, pe parcursul discuției dintre invitați.

Turism cultural

Castle Break este prima inițiativă de redescoperire a castelelor și conacelor mai puțin cunoscute din România prin turism cultural. Demarat în 2013 de Asociația ARCHÉ, proiectul propune o serie de tururi culturale la bijuterii ale patrimoniului construit din toate regiunile României, aducând mai aproape reședințele elitelor de altădată de cei care vor să le cunoască.

Tururile culturale au o durată de 1-3 zile și se desfășoară la final de săptămână, în perioada aprilie-noiembrie. Itinerariile propuse includ ***tururi ghidate ale unor ansambluri nobiliare extraurbane***, vizite la producători și meșteșugari locali, întâlniri cu artiști, arhitecți și alți actori implicați în revitalizarea patrimoniului cultural, fie el construit sau imaterial. Totodată, tururile Castle Break cuprind gustări cu preparate realizate local, mese în aer liber și chiar degustări de vinuri, unul dintre obiectivele proiectului fiind ***încurajarea economiei locale și a inițiativelor antreprenoriale la firul ierbii***. Ca un plus de valoare, participanții au ocazia să interacționeze chiar cu proprietarii sau administratorii castelelor și conacelor vizitate, aflând povestea monumentelor direct de la cei care au trăit-o.

În perioada 2016-2018, alături de echipa proiectului, participanții:

- ***Au vizitat peste 40 de foste reședințe nobiliare*** din Transilvania, Muntenia, Oltenia și Moldova, aflate în diferite stadii de conservare, dar și biserici fortificate, cetăți țărănești și muzee;
- ***Au fost conduși pe urmele patrimoniului chiar de către proprietarii unor clădiri-monument***, fie reprezentanți ai unor vechi familii nobiliare, fie antreprenori care și-au propus să introducă castelele și conacele în circuitul economic și turistic prin proiecte de restaurare și refuncționalizare;
- ***Au descoperit meșteșuguri aproape uitate*** și au învățat să aprecieze valoarea produselor preparate local, prin vizitarea unor ateliere meșteșugărești și unități de producție artizanală, precum cele de la Viscri (atelier fierărie), Saschiz (atelier ceramică și unitate de procesare a fructelor), Apoș (tigliărie), Reghin (atelier lutier), Ceptura (atelier dogar);
- ***Au savurat preparate neaoșe și bucate alese, pregătite de localnici sau ONG-uri*** implicate în proiecte de protejare a patrimoniului și dezvoltare comunitară;
- ***Au degustat cele mai rafinate vinuri*** din zona Dealu Mare și Oltenia, vizitând crame-atelier și unități de vinificație;
- ***S-au plimbat cu drezina pe Valea Hârtibaciului, au coborât în adâncurile galeriilor miniere din Roșia Montană și au admirat numeroase priveliști din turnuri de castele și vârfuri de deal***;
- ***Au legat noi prietenii, au creat amintiri frumoase și s-au alăturat unei comunități dinamice*** de oameni care au în comun pasiunea pentru călătorii, dorința de a descoperi și proteja patrimoniul și aprecierea pentru experiențe autentice.

Înscrierile pentru tururile culturale se pot face online, direct pe site-ul proiectului: www.castlebreak.ro.

Părerile participanților

„Castle Break sunt excursii cu personalitate, unde vezi locuri noi și neașteptate, care îți sunt povestite de cele mai multe ori de oamenii direct implicați în crearea sau recrearea lor (proprietari, manageri etc.) Îmi plac și mesele de prânz, mereu în locuri speciale și/sau gătitе de persoane speciale.”

(Monica)

„Un turism de nișă, excelent susținut de oameni cu background în arhitectură.”

(Andra)

„Mulțumesc pentru descoperire de oameni frumoși, locuri fermecate și pentru inspirație. Două zile care nu vor fi uitate. Felicitări pentru organizare și pentru energie. Pe curând!”

(Oana)

„Din momentul în care s-a anunțat excursia, am știut că va fi ceva special, mai ales că mi-am dorit de mult să pot vedea toate aceste locuri. Datorită eforturilor colegilor din Asociație, dorința mi s-a îndeplinit și a depășit toate așteptările!”

(Vera)

